

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiae Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum beati in verbo intueantur preces, quas ad eos fundimus, visióque
beatifica simplex notitia sit, & vtrum in proprio genere videre poßint
omnia, quæ in diuina potentia continentur. disput. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

si non mi-
nus quæ-
sit ad ali-
quid.

te imminuit (alioquin beati ex visione creatura-
rum in Verbo incommo- dum reportarent: quippe
remissius ipsam essentiam viderent,) ita attentio
ad vnam creaturam in essentia non minuit atten-
tionem ad reliquas: eò quòd attendendo ad essen-
tiam, per eandem attentionem attendunt secun-
dario ad singulas creaturas, quæ in ea ita cognita
relocantur.

Ad sextum.

Ad sextum, licet fieri nequeat, vt videntes diui-
nam essentiam mereantur, & multò minus demere-
antur: de iis enim solum est sermo in re propo-
sita, neganda est sequela: quoniam non iuxta pro-
portionem multitudinis ad multitudinem homi-
num, quas odio profequimur, resultat proportio
demeriti odij ad demeritum: duplex namque ex-
cessus hominum non efficit duplam malitiam, sed
semper decrefcit proportio, ac proinde non est ne-
cessè, vt malitia in actu sit infinita. Simile argu-
mentum fieri posset, si odium esset infinitorum, quos
Deus sua omnipotentia successiue potest facere, &
aliquis omnes simul haberet odio, quos Deus suc-
cessiue potest facere, aut si quis haberet odium infi-
nitorum, cum hoc addito, si esse possent. Quare
vt aduersarij responderent ad argumentum ita con-
fectum, eodem modo respondendum esset argu-
mento, quod contra nos conficiunt. Simile etiam
argumentum posset fieri de odio Dei, quod ex ob-
iecto præponderat odio infinitorum hominum, si-
milèque calculationem dissoluimus: 1. 2. dum sermo
esset, vtrum aliquid esset peccatum veniale ex
natura rei, & 3. part. quaest. 1. art. 2. dum sermo esset
de quantitate malitiæ peccati lethalis, & idcirco
modò non opus est, vt amplius in argumenti solu-
tione immoremur.

MEMBRUM VIII.

Quartum & quintum dubium dissoluntur.

Ad quartum
dubium.
Beati quo-
modo glo-
ria intuetur
eius individui-
dum, immen-
ter infinita
alia possibi-
lia sed eade
ipse.

Dubij quarti argumentum alios fortè non con-
uincet, me tamen conuincit: non enim video,
quare lumen gloriæ, quod sit satis ad intuem-
dum in diuina essentia vnum indiuiduum vnus speciei, non
sit satis ad intuemdum singula alia eiusdem speciei.
Quare cum in patria non sint volubiles nostræ cogi-
tationes, quoad ea quæ cognoscuntur in Verbo:
& visio vnus in diuina essentia non impediatur visio-
nem cæterorum, quæ in eadè gradu cognita, pos-
sunt videri, vt explicatum est, non video, cur negan-
dum sit, eum, qui videt vnum indiuiduum vnus
speciei, videre etiam infinita alia, quæ sub eadem
specie esse possunt. Neque D. Thomas vnquam ne-
gavit alios beatos videre posse infinita in Verbo,
quin potius tertio contra gentes, loco supra mem-
bro 4. citato expressè asseruit, singulos beatorum vi-
dere in Verbo infinitas species figurarum, numero-
rum, & proportionum, quæ in infinitum possunt
multiplicari. Quòd autem peculiariter tribuit ani-
mæ Christi, est, quòd videat omnia indiuidua, non
solum quæ sunt, fuerunt, & erunt: sed etià quæ sunt
in potentia creaturarum, quas Deus condidit: & quòd
videat infinitas complexiones contingentibus, & in-
finitas cogitationes cordium, imò omnes futuras,
quod nulli alteri concessum est: quibus enim bea-
torum ex complexionibus contingentibus & cogi-
tationibus cordium solum intuetur finitas, prout
quantitas gloriæ, & status cuiusque postulat.

Beati aliq-
modo etiam
vnde pos-
sunt intueri.

Ad primam
partem
dubij Christi
quæ, vt h-
betur.

Ad primam partem quinti dubij negandum est
antece- dēs. Asserere namq; Filium, quatenus Deum,
nescire quando futura sit dies iudicij, hæreticum est;

A cum eadem sit scientia Patris, & Filij, quæ de re vide
Castro de hæresi, Verbo Deus, hæres. 8. & D. Th.
3. part. q. 10. art. 2. ad primum. Asserere verò Filium,
quatenus hominem, eandem rem ignorare, fallum
est & temerarium. Si enim, vt Chrysolost. ait, Filio, vt ho-
mini, datum est scire, qualiter oporteat iudicare, quòd
maius est vnique maiore cum ratione affirmadum est da-
tum illi esse scire, quando futura sit dies iudicij, quòd mi-
nus est. Quod ad testimonia citata attinet, Amb. 5. lib.
de fide ad Grajanum c. 8. de testimonio Marci 13.
ait. Veteres codices Græci non habent, quòd nec filius scit.
Quæ ratione videatur adiectum proditur, dum ad inter-
pretationem tanti sacrilegij derivatur, ab Arianis vide-
licet. Hæc Ambros. Nonnulli codices Græci testimo-
nio Matthei 24. citato habebant, Neque filius hominis.
Hieronymus tamen ad eum locum affirmat, in Græ-
cis codicibus Adamantij & Pierij id non haberi.
Idem testatur Euthymius, codicèlque Latini com-
muniter id non habent. Posito tamen, quòd habe-
atur apud Marcum, vt codices Latini communiter ha-
bent, dicendum est in primis, in illis locis, Patrem,
non sumi personaliter, sed essentialiter, vt sumitur
in principio orationis Dominicæ, & in illo testimo-
nio Iacob. 1. Omne datum optimum, de sursum est de-
scendens à Patre luminum, hoc est, à Deo Trino &
vno: qui propter beneficium creationis iure optimo
Pater noster nuncupatur. Quare ex eo quòd dicitur,
solus pater, non excluditur Filius, quatenus Deus.
Imò esto Pater sumeretur personaliter, non exclu-
deretur Filius, vt patebit inferius cum de ineffabili
sanctissima Trinitatis mysterio sermo erit. Dicen-
dum est deinde, quòd attinet ad Filium quatenus
hominem; sensum illorum verborum, iuxta com-
nitiorem expositionem Sancto- rum, esse, neque Filium
id scire, scilicet vt dicat, & reuelet: quando enim
aliquid secretò accipimus, interrogati de eo, possumus
dicere sine mendacio, nos nescire, in eo videli-
cet sensu, vt reuelemus, vt suo in loco ostendendum
erit. Quare cum Christus Dominus cognitionem
hanc acceperit ea lege, vt secretò seruaret, propterea
quòd expediret nobis id nescire, vt ea ratione cau-
tiores essemus, iuxta illud Actuum 1. vbi interro-
gatus Christus de eadem re respondit, Non est ve-
strum nosse tempora vel momenta, quæ Pater posuit in
sua potestate, ideò sine mendacio dixit, neque Fi-
lium scire, videlicet vt reuelet. Expositionem hanc
latius & bene persequitur Castro loco citato. Alij
dicunt verbum illud, nec Filium, ita intelligendum
esse, quòd neque Filius sciat à se, iuxta illud, doctri-
na mea non est mea, id est, habeo illam ab alio acce-
ptam. Alij intelligendum esse de scientia naturali, &
non de acquisita.

mo, nouit
quædo futu-
ra sit dies
iudicij.

B Quæ ratione videatur adiectum proditur, dum ad inter-
pretationem tanti sacrilegij derivatur, ab Arianis vide-
licet. Hæc Ambros. Nonnulli codices Græci testimo-
nio Matthei 24. citato habebant, Neque filius hominis.
Hieronymus tamen ad eum locum affirmat, in Græ-
cis codicibus Adamantij & Pierij id non haberi.
Idem testatur Euthymius, codicèlque Latini com-
muniter id non habent. Posito tamen, quòd habe-
atur apud Marcum, vt codices Latini communiter ha-
bent, dicendum est in primis, in illis locis, Patrem,
non sumi personaliter, sed essentialiter, vt sumitur
in principio orationis Dominicæ, & in illo testimo-
nio Iacob. 1. Omne datum optimum, de sursum est de-
scendens à Patre luminum, hoc est, à Deo Trino &
vno: qui propter beneficium creationis iure optimo
Pater noster nuncupatur. Quare ex eo quòd dicitur,
solus pater, non excluditur Filius, quatenus Deus.
Imò esto Pater sumeretur personaliter, non exclu-
deretur Filius, vt patebit inferius cum de ineffabili
sanctissima Trinitatis mysterio sermo erit. Dicen-
dum est deinde, quòd attinet ad Filium quatenus
hominem; sensum illorum verborum, iuxta com-
nitiorem expositionem Sancto- rum, esse, neque Filium
id scire, scilicet vt dicat, & reuelet: quando enim
aliquid secretò accipimus, interrogati de eo, possumus
dicere sine mendacio, nos nescire, in eo videli-
cet sensu, vt reuelemus, vt suo in loco ostendendum
erit. Quare cum Christus Dominus cognitionem
hanc acceperit ea lege, vt secretò seruaret, propterea
quòd expediret nobis id nescire, vt ea ratione cau-
tiores essemus, iuxta illud Actuum 1. vbi interro-
gatus Christus de eadem re respondit, Non est ve-
strum nosse tempora vel momenta, quæ Pater posuit in
sua potestate, ideò sine mendacio dixit, neque Fi-
lium scire, videlicet vt reuelet. Expositionem hanc
latius & bene persequitur Castro loco citato. Alij
dicunt verbum illud, nec Filium, ita intelligendum
esse, quòd neque Filius sciat à se, iuxta illud, doctri-
na mea non est mea, id est, habeo illam ab alio acce-
ptam. Alij intelligendum esse de scientia naturali, &
non de acquisita.

C Quæ ratione videatur adiectum proditur, dum ad inter-
pretationem tanti sacrilegij derivatur, ab Arianis vide-
licet. Hæc Ambros. Nonnulli codices Græci testimo-
nio Matthei 24. citato habebant, Neque filius hominis.
Hieronymus tamen ad eum locum affirmat, in Græ-
cis codicibus Adamantij & Pierij id non haberi.
Idem testatur Euthymius, codicèlque Latini com-
muniter id non habent. Posito tamen, quòd habe-
atur apud Marcum, vt codices Latini communiter ha-
bent, dicendum est in primis, in illis locis, Patrem,
non sumi personaliter, sed essentialiter, vt sumitur
in principio orationis Dominicæ, & in illo testimo-
nio Iacob. 1. Omne datum optimum, de sursum est de-
scendens à Patre luminum, hoc est, à Deo Trino &
vno: qui propter beneficium creationis iure optimo
Pater noster nuncupatur. Quare ex eo quòd dicitur,
solus pater, non excluditur Filius, quatenus Deus.
Imò esto Pater sumeretur personaliter, non exclu-
deretur Filius, vt patebit inferius cum de ineffabili
sanctissima Trinitatis mysterio sermo erit. Dicen-
dum est deinde, quòd attinet ad Filium quatenus
hominem; sensum illorum verborum, iuxta com-
nitiorem expositionem Sancto- rum, esse, neque Filium
id scire, scilicet vt dicat, & reuelet: quando enim
aliquid secretò accipimus, interrogati de eo, possumus
dicere sine mendacio, nos nescire, in eo videli-
cet sensu, vt reuelemus, vt suo in loco ostendendum
erit. Quare cum Christus Dominus cognitionem
hanc acceperit ea lege, vt secretò seruaret, propterea
quòd expediret nobis id nescire, vt ea ratione cau-
tiores essemus, iuxta illud Actuum 1. vbi interro-
gatus Christus de eadem re respondit, Non est ve-
strum nosse tempora vel momenta, quæ Pater posuit in
sua potestate, ideò sine mendacio dixit, neque Fi-
lium scire, videlicet vt reuelet. Expositionem hanc
latius & bene persequitur Castro loco citato. Alij
dicunt verbum illud, nec Filium, ita intelligendum
esse, quòd neque Filius sciat à se, iuxta illud, doctri-
na mea non est mea, id est, habeo illam ab alio acce-
ptam. Alij intelligendum esse de scientia naturali, &
non de acquisita.

D Quæ ratione videatur adiectum proditur, dum ad inter-
pretationem tanti sacrilegij derivatur, ab Arianis vide-
licet. Hæc Ambros. Nonnulli codices Græci testimo-
nio Matthei 24. citato habebant, Neque filius hominis.
Hieronymus tamen ad eum locum affirmat, in Græ-
cis codicibus Adamantij & Pierij id non haberi.
Idem testatur Euthymius, codicèlque Latini com-
muniter id non habent. Posito tamen, quòd habe-
atur apud Marcum, vt codices Latini communiter ha-
bent, dicendum est in primis, in illis locis, Patrem,
non sumi personaliter, sed essentialiter, vt sumitur
in principio orationis Dominicæ, & in illo testimo-
nio Iacob. 1. Omne datum optimum, de sursum est de-
scendens à Patre luminum, hoc est, à Deo Trino &
vno: qui propter beneficium creationis iure optimo
Pater noster nuncupatur. Quare ex eo quòd dicitur,
solus pater, non excluditur Filius, quatenus Deus.
Imò esto Pater sumeretur personaliter, non exclu-
deretur Filius, vt patebit inferius cum de ineffabili
sanctissima Trinitatis mysterio sermo erit. Dicen-
dum est deinde, quòd attinet ad Filium quatenus
hominem; sensum illorum verborum, iuxta com-
nitiorem expositionem Sancto- rum, esse, neque Filium
id scire, scilicet vt dicat, & reuelet: quando enim
aliquid secretò accipimus, interrogati de eo, possumus
dicere sine mendacio, nos nescire, in eo videli-
cet sensu, vt reuelemus, vt suo in loco ostendendum
erit. Quare cum Christus Dominus cognitionem
hanc acceperit ea lege, vt secretò seruaret, propterea
quòd expediret nobis id nescire, vt ea ratione cau-
tiores essemus, iuxta illud Actuum 1. vbi interro-
gatus Christus de eadem re respondit, Non est ve-
strum nosse tempora vel momenta, quæ Pater posuit in
sua potestate, ideò sine mendacio dixit, neque Fi-
lium scire, videlicet vt reuelet. Expositionem hanc
latius & bene persequitur Castro loco citato. Alij
dicunt verbum illud, nec Filium, ita intelligendum
esse, quòd neque Filius sciat à se, iuxta illud, doctri-
na mea non est mea, id est, habeo illam ab alio acce-
ptam. Alij intelligendum esse de scientia naturali, &
non de acquisita.

E Quæ ratione videatur adiectum proditur, dum ad inter-
pretationem tanti sacrilegij derivatur, ab Arianis vide-
licet. Hæc Ambros. Nonnulli codices Græci testimo-
nio Matthei 24. citato habebant, Neque filius hominis.
Hieronymus tamen ad eum locum affirmat, in Græ-
cis codicibus Adamantij & Pierij id non haberi.
Idem testatur Euthymius, codicèlque Latini com-
muniter id non habent. Posito tamen, quòd habe-
atur apud Marcum, vt codices Latini communiter ha-
bent, dicendum est in primis, in illis locis, Patrem,
non sumi personaliter, sed essentialiter, vt sumitur
in principio orationis Dominicæ, & in illo testimo-
nio Iacob. 1. Omne datum optimum, de sursum est de-
scendens à Patre luminum, hoc est, à Deo Trino &
vno: qui propter beneficium creationis iure optimo
Pater noster nuncupatur. Quare ex eo quòd dicitur,
solus pater, non excluditur Filius, quatenus Deus.
Imò esto Pater sumeretur personaliter, non exclu-
deretur Filius, vt patebit inferius cum de ineffabili
sanctissima Trinitatis mysterio sermo erit. Dicen-
dum est deinde, quòd attinet ad Filium quatenus
hominem; sensum illorum verborum, iuxta com-
nitiorem expositionem Sancto- rum, esse, neque Filium
id scire, scilicet vt dicat, & reuelet: quando enim
aliquid secretò accipimus, interrogati de eo, possumus
dicere sine mendacio, nos nescire, in eo videli-
cet sensu, vt reuelemus, vt suo in loco ostendendum
erit. Quare cum Christus Dominus cognitionem
hanc acceperit ea lege, vt secretò seruaret, propterea
quòd expediret nobis id nescire, vt ea ratione cau-
tiores essemus, iuxta illud Actuum 1. vbi interro-
gatus Christus de eadem re respondit, Non est ve-
strum nosse tempora vel momenta, quæ Pater posuit in
sua potestate, ideò sine mendacio dixit, neque Fi-
lium scire, videlicet vt reuelet. Expositionem hanc
latius & bene persequitur Castro loco citato. Alij
dicunt verbum illud, nec Filium, ita intelligendum
esse, quòd neque Filius sciat à se, iuxta illud, doctri-
na mea non est mea, id est, habeo illam ab alio acce-
ptam. Alij intelligendum esse de scientia naturali, &
non de acquisita.

Ad secundam
partem.

F Quæ ratione videatur adiectum proditur, dum ad inter-
pretationem tanti sacrilegij derivatur, ab Arianis vide-
licet. Hæc Ambros. Nonnulli codices Græci testimo-
nio Matthei 24. citato habebant, Neque filius hominis.
Hieronymus tamen ad eum locum affirmat, in Græ-
cis codicibus Adamantij & Pierij id non haberi.
Idem testatur Euthymius, codicèlque Latini com-
muniter id non habent. Posito tamen, quòd habe-
atur apud Marcum, vt codices Latini communiter ha-
bent, dicendum est in primis, in illis locis, Patrem,
non sumi personaliter, sed essentialiter, vt sumitur
in principio orationis Dominicæ, & in illo testimo-
nio Iacob. 1. Omne datum optimum, de sursum est de-
scendens à Patre luminum, hoc est, à Deo Trino &
vno: qui propter beneficium creationis iure optimo
Pater noster nuncupatur. Quare ex eo quòd dicitur,
solus pater, non excluditur Filius, quatenus Deus.
Imò esto Pater sumeretur personaliter, non exclu-
deretur Filius, vt patebit inferius cum de ineffabili
sanctissima Trinitatis mysterio sermo erit. Dicen-
dum est deinde, quòd attinet ad Filium quatenus
hominem; sensum illorum verborum, iuxta com-
nitiorem expositionem Sancto- rum, esse, neque Filium
id scire, scilicet vt dicat, & reuelet: quando enim
aliquid secretò accipimus, interrogati de eo, possumus
dicere sine mendacio, nos nescire, in eo videli-
cet sensu, vt reuelemus, vt suo in loco ostendendum
erit. Quare cum Christus Dominus cognitionem
hanc acceperit ea lege, vt secretò seruaret, propterea
quòd expediret nobis id nescire, vt ea ratione cau-
tiores essemus, iuxta illud Actuum 1. vbi interro-
gatus Christus de eadem re respondit, Non est ve-
strum nosse tempora vel momenta, quæ Pater posuit in
sua potestate, ideò sine mendacio dixit, neque Fi-
lium scire, videlicet vt reuelet. Expositionem hanc
latius & bene persequitur Castro loco citato. Alij
dicunt verbum illud, nec Filium, ita intelligendum
esse, quòd neque Filius sciat à se, iuxta illud, doctri-
na mea non est mea, id est, habeo illam ab alio acce-
ptam. Alij intelligendum esse de scientia naturali, &
non de acquisita.

DISPUTATIO VI.

Virum beati in verbo intueantur preces, quas ad
eos fundimus, visioq; beatifica simplex noti-
tia sit, & vtrum in proprio genere vi-
dere possint omnia que in diuina
potentia continentur.

Beati videt
preces que
ad eos fun-
dantur.

Dissoluenta sunt vltimo loco tria dubia propo-
sita ad pleniorè intelligentiam eorum, quæ
in

in hoc articulo disputantur. Quod ad primum attinet, dubitandum non est, beatos videre, cognoscere preces, quæ ad eos funduntur, siue eas videant in verbo, siue per reuelationem in proprio genere. Ecclesia namque preces ad eos fundit, quasi nihil dubitans, quod eas percipiant: cum eos interpellando sic alloquatur: *Sancta Maria, ora pro nobis. Sancte Petre, ora pro nobis. &c.* Quod si Ecclesia non supponeret nostras orationes ab eis videri atque audiri, prius oraret Deum, vt eas illis reuelaret, deinde suas ad beatos preces funderet.

Durandus in 4. d. 45. q. 4. art. 2. & Sotus in 4. dist. 49. q. 3. art. 3. conclus. 8. asserunt, beatos non videre orationes ad se factas in Verbo, sed in proprio genere per reuelationem, quæ fit quando preces funduntur, atque in eadem sententia videtur esse Caietanus 3. p. q. 10. artic. 2. contra id quod dixerat 2. 2. quæst. 83. art. 4. ad secundum.

Beati vident Deum in verbo.

Contraria tamen sententia, quod scilicet eas videant in Verbo, est nobis amplectenda cum D. Th. 2. 2. loco citato, & in 4. d. 45. q. 13. artic. 1. Capreolo ibid. q. 1. Paludano q. 2. art. 3. conclusione 5. Maiore q. 5. Gabriele super Can. lect. 9. atque aliis. Si namque vt supra dictum est, beati reliqua ad respectantia vident in Verbo, non est cur ab horum numero excipiamus preces, quæ ad eos funduntur. Præterea huic sententiæ Concilium provinciale Senonense in decretis fidei, decreto 13. vbi hoc ipsum affirmatur.

Beati alij à Christo, & Dominâ nostra nec preces nec alia, quæ ad eorum statum pertinent vident in Deo statim à principio suæ beatitudinis.

Vt tamen verum fatear, non mihi videtur improbabile (si Christum demas, ad cuius dignitatem pertinet, vt statim à principio suæ beatitudinis videat omnia, quæ ad ipsum spectant, & Dominâ nostram, quæ merito prærogatiuis peculiaribus excellit) ceteros beatos non statim à principio suæ beatitudinis videre in Verbo preces quæ ad ipsos decursu temporis fiunt, ceteraque, quæ ad statum cuiusque lapsu temporis spectant, sed tunc quando preces funduntur, & cetera fiunt, Deo per suum peculiarem influxum in visione beatifica hæc illis de nouo manifestante, extendentique eo influxu visionem ad illa etiam intuentium. Neque id est volubiles esse cogitationes beatorum, quasi de quibusdam deducantur in alias, eo modo quo, iuxta sententiam Scoti & Bonauenturæ, essent volubiles; quandoquidem nihil eorum quæ semel intuentur desinant in æternum intueri. Neque est corrupti aliqua ex parte visionem beatificam, sed solum extendi, & augeri comparatione obiecti secundarij atque amplius accidentaliter perfici.

Visio beatifica, & apprehensiva est, & iudicativa cognitio sine ulla complexione.

Moueor autem ad hoc ex eo, quoniam durum est admittere, D. Petrum, & alios Sumos Pontifices, iam nunc conspiciere totum decursum Ecclesiæ militantis. Eo enim dato quam ratione negari potest eos à principio suæ beatitudinis scire quando futura sit dies iudicij? Si item concedatur, singulos beatos iam modò videre omnes preces, quæ ad eos funduntur, intuebuntur sanè preces, quas ad ipsos fundent iusti in igne extremæ conflagrationis positi, atque adeò cognoscent quado futura sit dies iudicij. Præterea durum est admittere beatos præscire, qui viatorum sint prædestinati, & quibus auxilij, atque operibus perducendi sint in vitam æternam, aliaque similia prævidere, quæ ad decursum Ecclesiæ pertinent, & circa quæ decursu temporis Angeli inferiores illuminari solent à superioribus, qui tunc à Deo immediatè notitiam illorum accipiunt.

Singuli beatorum diuina potentia possunt cognoscere.

Quod ad secundum dubium attinet, cum visione beatifica tam multa conspiciantur in Verbo, non immerito quaeret aliquis, siue notitia simplex, an com-

plexa: & an sit apprehensiva, vel iudicativa. Ad quod dicendum est, esse vnicam simplicissimam notitiam apprehensivam simul simplicium, & iudicariam complexorum, secundum se, tamen omnis complexionis, atque compositionis expertem. Sicut enim Deus vnico intuitu cognoscit, & videt tam simplicia, quam complexa, apprehendens simplicia, & simul iudicans de complexis, & vt Angeli etiam sine vlla compositione apprehendunt simplicia, & intuentur veritates complexas: ita beati vnica simplicissima visione beatifica, & simplicia, & veritates complexas contemplantur. Vide, si placet, Sotum in 4. d. 49. quæst. 3. art. 3. conclusio. 9. latius de his disputantem.

Quod denique ad tertium dubium attinet, breuiter dicendum est, fieri optimè diuina potentia posse, vt singuli beatorum cognoscant in proprio genere omnes effectus diuinae, qui diuina potentia esse possunt, hoc est, quemlibet eorum indifferenter: non verò omnes collectiue. Vtrumque habet verum de homine, & Angelo, nihil curando, an sit beatus. Primum probatur, quoniam Deus potest producere speciem cuiusque effectus in intellectum cuiusque hominis, aut Angeli, atque euehere intellectum illum (si sit aliqua improprio inter ipsum & speciem) vt per illam possit cognoscere obiectum: ergo diuina potentia fieri potest, vt cognoscat omnes effectus diuinae, qui eadem potentia esse possunt. Confirmatur, quia potest Deus perducere quemcumque intellectum creatum in visionem sui: ergo maiori cum ratione in cognitionem cuiusque effectus in particulari, qui ipsius potentia esse possit.

Secundum verò probatur, quoniam fieri nequit, vt vnica notitia cognoscantur simul effectus omnes, qui diuina potentia esse possunt, nisi in aliquo vno cognoscantur, in quo omnes videntur & eminenter continentur, hoc est, in diuina essentia (vna etenim notitia non potest esse simul imago & similitudo immediata tot ac tam diuersarum rerum, præsertim cum inter illa nulla sit tā perfecta, quin dentur infinita alia specie distincta magis perfecta) cū ergo ostensum sit omnes effectus non posse cognosci ab intellectu creato in diuina essentia, eò quod ad id necessarium sit illam comprehendere, neque si in ea cognosci possent, notitia illa esset in proprio genere, de qua modò disputamus, inde efficitur sanè, vt vnica notitia cognosci nequeant. Quod verò neque multis, probatur. Quoniam si omnia, quæ Deus potest facere, cognosci possent simul in proprio genere multis notitiis, id sanè esset infinitis: datis namque quocumque finitis, adhuc restarent infinita species rerum cognoscendæ, perfectiores speciebus cognitæ per tales notitias: eò quod non detur suprema species quoad perfectionem essentialem: cum ergo simul esse nequeant infinita notitia, fit, vt nulla ratione valeant cognosci simul in proprio genere effectus omnes, qui diuina potentia esse possunt. Idque non solum actu, sed neque etiam habitu: quippe cum vt repugnet esse infinitas notitias simul, ita repugnet esse simul infinitas species intelligibiles, quæ tamen necessariae essent ad representandam immediatè tantam rerum multitudinem, & vt interuentu earum secundum habitum in intellectu esse dicerentur: præsertim cum inter naturas representandas dentur infinites infinitæ distinctæ inter se specie, & quarum quauis habet infinitas alias perfectiores se, quæ per eandem speciem intelligibilem deberent representari, quod in nullius mentem cadere potest, fieri vlla ratione posse.